

DRAAIBOEK
OPVRAGEN EN
CONTROLE UITTREKSEL
STRAFREGISTER VOOR
DE CULTUURSECTOR

31.01.2023

INHOUD

- 1 Inleiding..... 3**
- 2 Toepassingsgebied 3**
- 2.1 Op welke organisaties is de controleverplichting van toepassing? 3
- 2.2 T.a.v. welke medewerkers moet de controle worden doorgevoerd? 3
- 2.3 Wanneer is er sprake van een ‘nieuwe’ medewerker? 5
- 2.4 In welke gevallen moet de controle niet worden doorgevoerd? 6
- 3 De controle..... 7**
- 3.1 Op welk ogenblik het uittreksel opvragen bij nieuwe medewerker? 7
- 3.2 Uitzonderlijk opnieuw opvragen in geval van gegronde indicatie 7
- 3.3 Wie vraagt het uittreksel uit het strafregister op bij de medewerker? Wie heeft binnen de organisatie toegang tot het uittreksel? Wie voert de beoordeling door? 8
- 3.4 Wat wordt op een uittreksel uit het strafregister ‘minderjarigenmodel’ vermeld? 8
- 3.5 Beoordeling uittreksel uit het strafregister 9
- 4 Hoe omgaan met het uittreksel strafregister op vlak van privacy? 12**
- 5 Wat als het toch fout loopt? Wie is er aansprakelijk? 13**

1 INLEIDING

Om minderjarigen beter te beschermen en een aantasting van hun fysieke, psychische of seksuele integriteit zoveel mogelijk te vermijden, voerde Vlaanderen de verplichting in binnen de Vlaamse sectoren om van nieuwe medewerkers een uittreksel uit het strafregister op te vragen en te controleren. Deze verplichting vormt één schakel binnen een ruimer integriteitsbeleid en aanwervingsbeleid van organisaties.

Met dit draaiboek hopen we organisaties meer duidelijkheid te geven over de toepasselijkheid van deze controle. Het draaiboek biedt een eerste houvast voor personen binnen de betrokken organisaties die instaan voor het opvragen en de controle van het uittreksel uit het strafregister. Indien je na het lezen van het draaiboek toch nog vragen hebt, kan je je richten tot Ellis Van Miert van het Departement Cultuur, Jeugd en Media.

2 TOEPASSINGSGEBIED

2.1 OP WELKE ORGANISATIES IS DE CONTROLEVERPLICHTING VAN TOEPASSING?

De controleverplichting geldt voor organisaties die een activiteit aanbieden die valt onder **opvoeding, psycho-medisch-sociale begeleiding, hulpverlening aan de jeugd, kinderscherming, animatie of begeleiding van minderjarigen**. Dit komt neer op de omschrijving uit artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering. Een organisatie die zich uitsluitend richt tot meerderjarigen, en eenmaal per jaar een gezinsdag of een opendeurdag organiseert, kan door dat eenmalig evenement niet worden beschouwd als een organisatie die dergelijke activiteit aanbiedt.

Voorbeelden uit de culturele sector:

- Kunstorganisaties die dans-, teken-, muziek-, theater, circus- of andere kunst- en creatieve lessen aanbieden aan minderjarigen
- Organisaties die animaties of workshops aanbieden aan minderjarigen
- Organisaties die dans-, theater, circus-, of andere voorstellingen maken met minderjarigen
- Jeugdkoren en orkesten

2.2 T.A.V. WELKE MEDEWERKERS MOET DE CONTROLE WORDEN DOORGEVOERD?

De controle moet worden doorgevoerd voor elke nieuwe medewerker, als cumulatief voldaan is aan volgende voorwaarden:

- De medewerker zal voor de organisatie een **activiteit** uitvoeren die valt onder **opvoeding, psycho-medisch-sociale begeleiding, hulpverlening aan de jeugd, kinderscherming, animatie of begeleiding van minderjarige** – wat opnieuw neerkomt op de omschrijving uit artikel 596, tweede lid, Sv. Het is niet

////////////////////////////////////

uitoefent die een gezagsrelatie met minderjarigen of kwetsbare personen impliceert¹. De liaison kan, met het oog op de bescherming van de minderjarigen, de noodzakelijke informatie aan de verantwoordelijke van de organisatie bezorgen.

Het moet worden benadrukt dat dit een erg uitzonderlijke situatie is. Deze mogelijke maatregelen houden geen bijkomende verplichting in voor organisaties, maar bieden louter mogelijke handvatten voor organisaties die in dergelijke complexe situaties terechtkomen.

De liaison voor de cultuursector is:

Ellis Van Miert
Beleidsmedewerker Departement Cultuur Jeugd en Media
Arenbergstraat 9
1000 Brussel
ellis.vanmiert@vlaanderen.be

3.3 WIE VRAAGT HET UITTREKSEL UIT HET STRAFREGISTER OP BIJ DE MEDEWERKER? WIE HEEFT BINNEN DE ORGANISATIE TOEGANG TOT HET UITTREKSEL? WIE VOERT DE BEOORDELING DOOR?

Het is aangewezen dat de beoordeling gebeurt door een persoon binnen de organisatie die met het nodige verantwoordelijkheidsgevoel discreet kan omgaan met de verkregen informatie. Bij voorkeur gaat het hier om leidinggevende, een bestuurslid, een verantwoordelijke.

3.4 WAT WORDT OP EEN UITTREKSEL UIT HET STRAFREGISTER 'MINDERJARIGENMODEL' VERMELD?

Het type uittreksel 'minderjarigenmodel' vermeldt niet alle veroordelingen. Veroordelingen die zijn opgelopen als minderjarige zullen bijvoorbeeld niet worden vermeld – tenzij in geval van uithandengeving. Ook veroordelingen tot een werkstraf zullen bijvoorbeeld niet terug te vinden zijn op het uittreksel. Daarnaast zullen ook bepaalde veroordelingen worden geschrapt indien deze meer dan drie jaar voor de datum van het uittreksel zijn uitgesproken. Bepaalde veroordelingen zullen enkel worden vermeld indien ze betrekking hebben op feiten ten aanzien van minderjarigen. Indien een rechter het verbod uitspreekt om deel uit te maken van een organisatie waarvan de activiteit in hoofdzaak gericht is op minderjarigen, zal dat verbod uiteraard wel vermeld worden op dit type uittreksel.

Hierbij een overzicht:

¹ Zie Omzendbrief van het College van Procureurs-generaal nr. 08/2014 houdende Mededeling van opsporingsonderzoeken, vervolgingen en veroordelingen van ambtenaren, en personen die taken van openbaar belang waarnemen of die functies uitoefenen die doorgaans een gezagsrelatie met minderjarigen of kwetsbare personen impliceren; zie https://www.om-mp.be/sites/default/files/u1/col_08_2014_herziene_09.01.2020.pdf

4 HOE OMGAAN MET HET UITTREKSEL STRAFREGISTER OP VLAK VAN PRIVACY?

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG of GDPR) stelt strenge regels voorop voor het omgaan met gerechtelijke gegevens, zoals de gegevens die vermeld worden op een uittreksel uit het strafregister.² Daarom voorziet het decreet een aantal uitdrukkelijke bepalingen over hoe er met dit uittreksel moet worden omgegaan.

Zo mag het uittreksel uit het strafregister **enkel worden gecontroleerd van nieuwe medewerkers die de organisatie wenst aan te stellen, en dit enkel met het oog op bescherming van minderjarigen**. Om dat doel te bereiken wordt ten aanzien van nieuwe medewerkers vereist dat zij goed en zedelijk gedrag vertonen, dat minstens een onberispelijk gedrag in de omgang met minderjarigen inhoudt. Het uittreksel mag dus voor geen enkel ander doeleinde worden aangewend.

Aangezien het toch delicate gegevens betreffen, is een bijzondere aandacht inzake informatieveiligheid vereist. Zo is het niet veilig om de uittreksels via e-mail op te vragen³, maar kan je gebruik maken van veilige digitale alternatieven. Zo bestaat er bijvoorbeeld de gratis toepassing send.tresorit.com, waarbij de verzender het uittreksel doorstuurt via een beveiligde link die enkel met een wachtwoord kan geopend worden. Dit kan zeker nuttig zijn voor uittreksels die niet blanco zijn. Er moet ook worden gewaakt over een behoorlijk **gebruikers- en toegangsbeheer** tot de uittreksels uit het strafregister, zodat niet elke medewerker binnen de organisatie deze zomaar kan raadplegen. Indien dat digitaal niet mogelijk is binnen de organisatie (het is bv. niet de bedoeling dat iemand dergelijke uittreksels in zijn mailbox bewaart), kan het uittreksel ook op papier worden gevraagd. Het is ook mogelijk om het uittreksel op papier te bekijken en meteen terug te geven aan de medewerker. Op die manier kan het uittreksel zelfs niet op een onveilige manier bewaard worden.

De wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (Wet Verwerking Persoonsgegevens) verplicht bovendien dat er een **lijst van categorieën van personen of functies** wordt opgesteld die toegang hebben tot de gegevens. Het is vooral van belang dat, indien dit gevaagd zou worden, de organisatie kan aangeven welke personen of functies toegang hebben. Dit zullen in de praktijk de personen zijn die instaan voor de aanstelling van medewerkers.

Persoonsgegevens mogen sowieso niet langer bewaard worden dan noodzakelijk is voor het doeleinde van de gegevensverwerking. Daarom bepaalt het decreet dat de **uittreksels uit het strafregister vernietigd worden nadat de definitieve beslissing omtrent de aanstelling van de medewerker genomen is**. Ook alle inhoud uit het uittreksel uit het strafregister moet worden vernietigd. Er kunnen dus ook **geen interne notities** worden bijgehouden waarin de inhoud van het uittreksel wordt overgenomen.

Dit heeft tot gevolg dat de organisatie niet zwart op wit kan aantonen dat zij de verplichte controle heeft doorgevoerd. Om toch een administratief spoor van de controle aan te leggen, wordt er gevraagd dat organisaties **in hun dossier aanduiden dat de controle gebeurd is** zonder dat er over de inhoud van het uittreksel uit het strafregister iets wordt vermeld. Die aanduiding kan eenvoudig door bijvoorbeeld een vakje

² Het uittreksel uit het strafregister heeft betrekking op gewone persoonsgegevens en gerechtelijke gegevens, zie o.a. 10 AVG.

³ Tenzij de organisatie geëncrypteerde e-mails kan sturen, dat is wel een veilige optie.

aan te vinken en de vermelding van de datum dat het uittreksel uit het strafregister is aangeleverd. Het is dus niet vereist – en bovendien niet toegelaten – dat een schriftelijke beoordeling van het uittreksel uit het strafregister wordt bijgehouden. Indien er geen dossier over de vrijwilliger wordt aangelegd, is het aan te raden toch ergens een neerslag te bewaren waaruit blijkt dat de controle is gebeurd.

De personen die de controle doorvoeren moeten uiteraard de verkregen informatie als **vertrouwelijk** behandelen. Het kan immers niet de bedoeling zijn dat dergelijke gevoelige strafrechtelijke informatie – op eender welke wijze, inclusief mondeling - verspreid wordt naar andere medewerkers binnen de organisatie die niet betrokken zijn bij de aanstelling van de medewerker. Dat zal niet altijd evident zijn in organisaties waar mensen uit dezelfde sociale kringen samenkomen maar **discretie is werkelijk uiterst belangrijk!** Het spreekt voor zich dat deze informatie ook absoluut niet gedeeld kan worden met personen van buiten de organisatie.

Het gegeven dat de organisatie het uittreksel uit het strafregister opvraagt en de manier waarop hiermee wordt omgegaan, moet tot slot ook worden opgenomen in de privacyverklaring van de organisatie of de organisatie moet hier minstens transparant over zijn naar de betrokkenen toe.

5 WAT ALS HET TOCH FOUT LOOPT? WIE IS ER AANSPRAKELIJK?

Indien een medewerker, ondanks de doorgevoerde controle, toch een misdrijf pleegt ten aanzien van een minderjarige binnen de organisatie, **zal het de pleger zelf zijn die strafrechtelijk aansprakelijk zal zijn.** De persoon die de controle heeft doorgevoerd, kan zelf niet strafrechtelijk aansprakelijk zijn en veroordeeld worden voor de feiten die de medewerker heeft gepleegd.⁴

Het opvragen en controleren van het uittreksel uit het strafregister betreft een resultaatsverbintenis. De organisatie is namelijk op basis van het decreet verplicht om de controle door te voeren. Indien de organisatie dat niet doet, betreft dit een fout, op basis waarvan men aansprakelijk kan zijn om de schade die voortvloeit uit deze fout te vergoeden. Dit betreft burgerrechtelijke aansprakelijkheid. Indien men de formaliteit van het opvragen en controleren naleeft, kan er geen sprake zijn van aansprakelijkheid.

De inhoudelijke beoordeling van de inhoud van het uittreksel uit het strafregister betreft een inspanningsverbintenis, waarbij de organisatie naar best vermogen een beslissing dient te nemen. Er wordt verwacht van organisaties dat zij te goeder trouw, voorzichtig en zorgvuldig handelen en de veiligheid van minderjarigen voor ogen houden. Daarom hoeft een organisatie die te goeder trouw en als een voorzichtig en redelijk persoon heeft gehandeld zich in principe geen zorgen te maken over een eventuele aansprakelijkheid indien een medewerker wiens uittreksel van het strafregister werd gecontroleerd nadien – en ondanks alle voorzorgsmaatregelen– bepaalde feiten pleegt.

De vraag naar aansprakelijkheid naar aanleiding van de inhoudelijke beoordeling van het uittreksel is dezelfde in het geval er geen verplichting tot controle zou zijn en één van de medewerkers van de organisatie bepaalde feiten pleegt t.a.v. minderjarigen. Wanneer men als organisatie namelijk een verantwoordelijkheid draagt over minderjarigen, zal zij sowieso moeten nagaan of een kandidaat-medewerker geschikt is om met minderjarigen

⁴ Tenzij de persoon die de controle heeft doorgevoerd effectief zelf een misdrijf gepleegd heeft of bijvoorbeeld medeplchtig is aan het plegen van de feiten.

